

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 223/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. J., P., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia jeho práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd stanoviskom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. XV/2 Pz 14/08-4 z 23. januára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2008 doručená sťažnosť J. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) stanoviskom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. XV/2 Pz 14/08-4 z 23. januára 2008.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

«1. Sťažnosťou podanou proti uzneseniu prokurátora Okresnej prokuratúry K., sp. zn.: 1 Pz 534/2005 zo dňa 28. 9. 2006, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že

bolo nepochybné, že skutok nespáchal obvinený sa sťažovateľ - poškodený domáhal zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci nové konanie a rozhodnutie.

2. Uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry v K., sp. zn.: KPt 2394/2005 zo dňa 5. 12. 2006 bola sťažnosť poškodeného zamietnutá ako nedôvodná. Zároveň bol v uznesení vyslovený právny názor, že cit. „Dôkazmi vykonanými v rámci prípravného konania vyplynulo, že skutok nespáchal obvinený, ale iná osoba, v danom prípade J. T. ". Zároveň bolo v uznesení vyslovené, že je možné prisvedčiť právnenému názoru obhajcu, že pri existencii dvoch skupín dôkazov je povinnosťou podať obžalobu. Táto zásada však podľa názoru prokuratúry bola vážne nabúraná priznaním sa v tom čase svedka T., že zranenia spôsobil on pri odrážaní útoku poškodeného.

3. Následne sťažnosťou podanou proti uzneseniu prokurátora Okresnej prokuratúry K., sp. zn.: 1 Pv 249/2007 zo dňa 28. 8. 2007, ktorým bolo trestné stíhanie proti obvinenému J. T. zastavené a to z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, nakoľko obvinený konal v medziach nutnej obrany. Následne sa poškodený sťažnosťou opäť domáhal zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci na nové konanie a rozhodnutie.

4. Uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry v K., sp. zn.: 1/1 KPt 549/2007 zo dňa 16. 10. 2007 bola sťažnosť poškodeného zamietnutá ako nedôvodná.

5. Sťažovateľ ako osoba oprávnená podľa § 364 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku podal Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky v zákonnej lehote návrh na zrušenie právoplatného uznesenia prokurátora Krajskej prokuratúry v K., sp. zn.: 1/1 Kpt zo dňa 16. 10. 2007, doručeného dňa 25. 10. 2007.

6. Prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky listom zo dňa 23. 1. 2008, prevzatým 4. 2. 2008, sp. zn.: XV/2 Pz 14/08-4 potvrdil príjem uvedeného návrhu a zároveň upovedomil sťažovateľa, že návrh bez preskúmania veci odkladá a to z nasledujúcich dôvodov : a) návrh bol podaný neoprávnenou osobou, keďže spolu s návrhom nebola predložená plná moc na právne zastupovanie poškodeného

b) uplynula lehota troch mesiacov určená od právoplatnosti napadnutého uznesenia zo dňa 16.10. 2007 (...)

Podľa ustanovenia čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností. (...)

Z vyššie spomínaných skutočností podľa sťažovateľa vyplýva, že v tomto prípade došlo k porušeniu jeho označených práv. (...)

Generálna prokuratúra vo svojom liste - prípise zo dňa 23. 1. 2008 konštatuje, že uplynula lehota určená na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku, nakoľko predmetný návrh bol podaný na poštu 10. 1. 2008 a do podateľne Generálnej prokuratúry SR bol doručený 15. 1. 2008.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 10. 2007, 3 - mesačná lehota na podanie návrhu uplynula zo zákona dňa 16. 1. 2008. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že návrh bol podaný včas a nie po uplynutí lehoty, ako je uvedené v prípise zo dňa 23. 1. 2008.

Skutočnosť, ako sú jednak reálna dispozícia s návrhom po doručení do podateľne Generálnej prokuratúry SR po 5 - dňovom doručovaní zásielky z K. do B., ale najmä, že vec mohla byť prokurátorovi predložená až po uplynutí trojmesačnej lehoty, t. j. po 16. 1. 2008, pričom návrh bol podľa prípisu doručený do podateľne 15. 1. 2008 (2 dni od doručenia do podateľne) nemôžu byť pričítané v neprospech sťažovateľa.

Taktiež skutočnosť, že nebola s návrhom predložená plná moc, zjavne administratívnym nedopatrením a to vzhľadom na rozsiahlosť spisovej agendy v advokátskej kancelárii (pečiatka advokáta spolu s podpisom je zreteľná na podanom návrhu), nemôže samo o sebe byť skutočnosťou zakladajúcou odloženie návrhu z dôvodu, že bol podaný neoprávnenou osobou.

Jedná sa o vadu konania, avšak tzv. odstrániteľnú.

Sťažovateľ upriamuje pozornosť na § 363 ods. 1 Tr. poriadku, podľa ktorého Generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon. Teda, nejde tu o fakultatívnosť podania návrhu, ale o povinnosť rozhodnutie zrušiť a prikázať, aby sa vo veci znovu konalo, za predpokladu, že došlo ku podstatnému pochybeniu, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

Návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia prokurátora zo dňa 3. 1. 2008, podaného dňa 10. 1. 2008 obsahuje právnu a skutkovú argumentáciu v rozsahu cca 4 strán, pričom sťažovateľ v ňom poukazuje okrem iného i na skutočnosť, že ako poškodený má trvalé znížený zrak a preto považuje preskúmanie rozhodnutia za nielen zákonné ale aj spravodlivé.

Na základe uvedeného považuje sťažovateľ oznámenie generálnej prokuratúry zo dňa 23. 1. 2008 o odložení veci v rozsahu polstránkového listu za nie riadne vybavenie svojho podnetu - návrhu, naviac, keď odôvodnenie sa zakladá na nepravdivých údajoch, týkajúcich sa uplynutia zákonnej lehoty.

V zmysle vyššie uvedených skutočností je možné mať dôvodne za to, že za terajšieho stavu vecí v konečnom dôsledku ani nedošlo k súdnej ochrane práv a právom chránených záujmov sťažovateľa. Za takýchto podmienok sťažovateľ stratil vieru v spravodlivé (rozumej účinné) rozhodnutie súdu vo veci.»“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn.: XV/2 Pz 14/08 porušila právo J. J. na účinný prostriedok nápravy, zaručený v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu, Ústavný súd vracia vec vedenú pod sp. zn.: XV/2 Pz 14/08 Generálnej prokuratúre SR na ďalšie konanie a prikazuje jej, aby v predmetnej veci konala v súlade s § 363 a nasl. zákona č. 301/2005 Z. z.

J. J. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky povinná vyplatiť jeho právnomu zástupcovi do jedného mesiaca od dňa doručenia tohto nálezu.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Z petitu sťažnosti vyplýva, že jej predmetom je namietané porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 13 dohovoru stanoviskom generálnej prokuratúry č. k. XV/2 Pz 14/08-4 z 23. januára 2008, ktorá v ňom uviedla: „Potvrdzujem príjem Vášho návrhu na postup podľa § 363 Tr. por. z 3. 1. 2008 vo veci Okresnej prokuratúry K. sp. zn. 1 Pv 249/07.

Súčasne Vás upovedomujem, že návrh bez preskúmania veci odkladám z dôvodu, že:

1/ návrh treba považovať za návrh podaný neoprávnenou osobou, keďže ste spolu s návrhom nepredložili osobitnú plnú moc od poškodeného J. J. na jeho podanie,

2/ uplynula lehota troch mesiacov určená od právoplatnosti napadnutého uznesenia Krajskej prokuratúry v K. sp. zn. 1/1 KPt 549/07 zo 16. 10. 2007 (§ 364 ods. 3 Tr. por.).

Poznamenávam, že návrh je datovaný 3. 1. 2008, avšak na poštu bol podaný 10. 1. 2008 a do podateľne Generálnej prokuratúry SR bol doručený 15. 1. 2008.

Prokurátorovi preto vec mohla byť predložená až po uplynutí zákonnej trojmesačnej lehoty (po 16. 1. 2008), tzn. že na jej preskúmanie (včítane vyžiadania a preskúmania spisu) už neboli dané reálne možnosti.“

Tomuto oznámeniu generálnej prokuratúry predchádzalo právoplatné uznesenie Krajskej prokuratúry v K. (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 1/1 KPt 549/07-8 zo 16. októbra 2007, ktorým zamietla sťažnosť sťažovateľa ako poškodeného proti

uznesení Okresnej prokuratúry K. sp. zn. 1 Pv 249/07 z 28. augusta 2007 o zastavení trestného stíhania proti obvinenému ako nedôvodnú, pretože ten konal v medziach nutnej obrany. Proti uznesení krajskej prokuratúry sťažnosť nebola prípustná.

Proti uznesení krajskej prokuratúry podal právny zástupca sťažovateľa, ktorého zastupuje aj v konaní pred ústavným súdom, *„Návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia prokurátora Krajskej prokuratúry v K., sp. zn.: 1/1 KPt 549/07 zo dňa 16. 10. 2007“*, v ktorom uviedol, že v konaní nebol zistený náležité skutkový stav veci, odstránené rozpory vo výpovediach svedkov, žiadal, aby prokurátor podal obžalobu a aby dokazovanie urobil príslušný súd. Právny zástupca sa domnieval, že *„napadnuté rozhodnutie je nielen predčasné, ale predovšetkým v rozpore so zákonom a to § 2 ods. 10 a 12 Tr. poriadku...“*.

Sťažovateľ sa domnieva, že *„Účelom základného práva na účinný prostriedok nápravy je aj právo na také odôvodnenie zamietavého stanoviska generálnej prokuratúry pokiaľ ide o návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia prokurátora, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s právom na podanie účinného prostriedku nápravy“*, čo v danom prípade zo strany generálnej prokuratúry, ktorým odložila jeho podnet z uvedených dôvodov, nebolo splnené.

Zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní (trestnom) je upravené v ôsmej hlave zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s označením „Mimoriadne opravné prostriedky“.

Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktorému predchádzalo, bol porušený zákon. Porušením zákona sa rozumie podstatné pochybenie, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

Podľa § 364 ods. 1 Trestného poriadku návrh na postup podľa § 363 ods. 1 môžu podať a) obvinený vo svoj prospech,

b) v prospech obvinenej osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie,

c) poškodený v neprospech obvinenej osoby,

d) zúčastnená osoba.

Podľa § 364 ods. 2 Trestného poriadku generálny prokurátor môže rozhodnúť podľa § 363 ods. 1 aj bez návrhu podľa odseku 1, a to v prospech alebo v neprospech obvineného, pritom nie je viazaný návrhom podaným podľa odseku 1.

Podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku generálny prokurátor môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 365 ods. 1 Trestného poriadku ak generálny prokurátor po preskúmaní veci na základe návrhu oprávnenej osoby uvedenej v § 364 ods. 1 nezistí dôvody na zrušenie napadnutého rozhodnutia alebo ak uplynula lehota uvedená v § 364 ods. 3, upovedomí o tom osobu, ktorá návrh podala.

Podľa § 365 ods. 2 Trestného poriadku ak návrh bol podaný neoprávnenou osobou, generálny prokurátor nie je povinný konať; o tom takú osobu upovedomí.

Vychádzajúc z týchto ustanovení sa ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa nedomnieva (je síce pravdou, že návrh na zrušenie napadnutého právoplatného uznesenia krajskej prokuratúry bol podaný na generálnu prokuratúru ešte deň pred skončením lehoty určenej v ustanovení § 364 ods. 3 Trestného poriadku, v ktorej môže generálny prokurátor rozhodnúť), že stanovisko generálnej prokuratúry je nesprávne a nelogické. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ ako poškodený i jeho právny zástupca mohol podať návrh podstatne skôr, ako ho podal na pošte (10. januára 2008), pretože právoplatné uznesenie krajskej prokuratúry zo 16. októbra 2007 mu bolo doručené ešte 25. októbra 2007, teda v značnom časovom predstihu na využitie možného postupu podľa § 364 ods. 1 Trestného poriadku, t. j. tak, aby prokurátorovi bola poskytnutá dostatočná doba na preskúmanie spisu a na rozhodnutie vo veci, ktorá od podania na pošte (10. januára 2008) do uplynutia trojmesačnej lehoty (16. januára 2008) nevytvárala reálnu možnosť prokurátorovi na takýto postup.

Navyše sťažovateľ vychádzajúc z petitu sťažnosti namieta v nej iba porušenie svojho práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí však nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní c. Spojené kráľovstvo z 25. marca 1983).

Ústavný súd vzhľadom na to poznamenáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52).

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde zistil, že účinky stanoviska generálnej prokuratúry v danom prípade nie sú spôsobilé porušiť sťažovateľom označené právo podľa dohovoru, sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júla 2008